

МОЗ України
НУОЗ України імені П. Л. Шупика

ІНСТРУКЦІЯ
з охорони праці для
слюсаря – сантехніка – робітника

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректора

Олександр ТОЛСТАНОВ

27.10.2022 № 06

27.10.2022

м. Київ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дія Інструкції з охорони праці для слюсаря – сантехніка – робітника (далі – робітник) НУОЗ України імені П. Л. Шупика (далі – Інструкція) поширюється на всі структурні підрозділи НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

1.2. За даною Інструкцією робітник інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 3 місяців (повторний інструктаж). Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці»; в журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис особи, яка інструктує та інструктованого, а також відмітка у стовпчику 12 про допуск до роботи.

Інструкція з охорони праці є основним документом, що встановлює для робітників правила поведінки на робочому місці і вимоги безпечного виконання робіт.

До виконання робіт допускаються особи віком від 18 років, що пройшли попередній медичний огляд і не мають протипоказання до виконання вищевказаної роботи.

Знання Інструкції з охорони праці обов'язково для робітників усіх розрядів і груп кваліфікації, а також їхніх безпосередніх керівників.

1.3. Адміністрація університету зобов'язана створити на робочому місці умови, що відповідають правилам по охороні праці, забезпечити робочих засобами захисту й організувати вивчення ними даної Інструкції з охорони праці.

1.4. Кожен працівник зобов'язаний:

1.4.1. Дотримувати вимог даної Інструкції;

1.4.2. негайно повідомляти своєму безпосередньому керівнику, а при його відсутності – вищестоящому керівнику про нещасний випадок, що стався, і про всіх замічених ним порушеннях вимог Інструкції, а також про несправності споруд, устаткування і захисних пристроїв;

1.4.3. Пам'ятати про особисту відповідальність за недотримання вимог техніки безпеки;

1.4.4. Тримати в чистоті і порядку робоче місце й устаткування;

1.4.5. Забезпечувати на своєму робочому місці збереження засобів захисту, інструмента, пристосувань, засобів пожежогасіння і документації по охороні праці;

Робітникам ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ виконувати розпорядження, що суперечать вимогам даної Інструкції

1.5. Кожен робітник повинен знати місце розташування аптечки і вміти нею користатися.

1.6. Щоб уникнути влучення під дію електричного струму не слід наступати чи доторкатися до обірваних проводів.

1.7. У зоні обслуговування устаткування теплових мереж можуть мати місце наступні небезпечні і шкідливі виробничі фактори:

1.7.1 . Підвищена вологість повітря;

1.7.2. Підвищена чи знижена температура повітря робочої зони;

1.7.3. Розташування робочого місця на значній висоті щодо поверхні землі (підлоги, настилу);

1.7.4. Недостатня освітленість робочої зони;

1.7.5. Підвищена загазованість і недостатній вміст кисню в повітрі робочої зони.

1.8. Для захисту від впливу небезпечних і шкідливих факторів необхідно застосовувати наступні засоби захисту.

При необхідності перебування поблизу гарячих частин устаткування варто вжити заходів по захисту від опіків і дії високих температур (огороження устаткування, вентиляція, спецодяг).

При виконанні робіт на ділянках з температурою повітря вище 33 °С необхідно застосовувати режим праці з інтервалами часу для відпочинку й охолодження. Роботу в зонах з низькою температурою навколишнього повітря варто робити в теплому спецодязі і чергувати за часом з перебуванням у теплі.

При підвищеній загазованості повітря робочої зони необхідно працювати в протигазовому респіраторі чи протигазі.

При перебуванні в колодязях, камерах, каналах, тунелях і в ремонтній зоні слюсар-сантехнік повинен носити захисну каску для захисту голови від ударів випадковими предметами і виступаючих частин.

При недостатній освітленості робочої зони варто застосовувати додаткове місцеве освітлення. При роботах у теплофікаційних камерах повинні застосовуватися переносні світильники напругою не більш 12 В або ліхтарик. При роботах на висоті більш 1,3 м над рівнем землі, підлоги, площадки необхідно застосовувати запобіжний пояс, при необхідності з канатом, що страхує.

1.9. Слюсар-сантехнік повинен працювати в спецодязі і спецвзутті і застосовувати інші засоби захисту.

1.10. Слюсарю-сантехніку безкоштовно повинні видаватися відповідно до галузевих норм наступні засоби індивідуального захисту:

– Костюм х/б;

– Куртка бавовняна утеплена;

– Чоботи гумові;

- Чоботи кирзові;
- Рукавиці комбіновані.

В залежності від характеру робіт і умов виробництва слюсарю-сантехніку безкоштовно повинно видаватися додатковий спецодяг і захисні засоби для цих умов.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Перед початком роботи слюсар-сантехнік повинен:

2.1.1. Одіти спецодяг. Рукава і відлоги спецодягу застебнути на всі гудзики. Одяг необхідно заправити так, щоб не було звисаючих кінців чи частин, що розвіваються. Взуття повинно бути закритим. Забороняється засукувати рукава спецодягу;

2.1.2. Перевірити на робочому місці наявність і придатність засобів захисту; інструменту і пристосувань, а також електричного ліхтаря, засобів пожежегасіння, плакатів чи знаків безпеки.

2.2. Інструмент і пристосування повинні відповідати наступним вимогам:

2.2.1. Рукоятки молотків, зубил повинні бути гладкими і не мати тріщин;

2.2.2. Поверхні гайкових ключів не повинні мати збитих скосів, а рукоятки - задирів;

2.2.3. Полотнина пилки (по металу, дереву) не повинна мати тріщин, випучин, подовжньої хвилястості, раковин від корозії;

2.2.4. Лопата повинна мати гладку рукоятку, міцно закріплену і зрізану похило до площини лопати;

2.2.5. Інструменти ударної дії повинні мати гладку потиличну частину без тріщин, задир, наклепу і скосів. На робочому кінці не повинне бути ушкоджень;

2.2.6. При роботі з клинами чи зубилом за допомогою кувалд повинні застосовуватися клинодержак з рукояткою довжиною не менш 0,7 м;

2.2.7. Напилки повинні мати ручки з металевими кільцями;

2.2.8. Тиски повинні бути міцно укріплені на верстаті, мати на губках неспрацьовану насічку; рухливі частини тисків повинні переміщатися без заїдань, ривків і надійно фіксуватися в необхідному положенні; рукоятки тисків і накладні планки не повинні мати забоїн і задир;

2.2.9. Тиски повинні мати пристрій, що запобігає повному вигвинчуванню ходового гвинта з гайки;

2.2.10. Шліфувальні і заточувальні верстати з горизонтальною віссю обертання кола, при роботі на якій виробі, що шліфуються, утримуються руками, повинні бути обладнані захисним екраном з оглядовим вікном. Відкидання екрана повинне бути заблоковано з пуском шпинделя верстата.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Обходи й огляди устаткування слюсар-сантехнік повинен робити тільки з відому керівника, або відповідального.

3.2. Обходи устаткування необхідно здійснювати групою, що складається не менш чим із двох чоловік. При спуску в камеру чи виконанні роботи в ній бригада повинна складатися не менш чим із трьох чоловік.

При обході теплотраси слюсар-сантехнік крім слюсарних інструментів повинний мати ключ для відкривання люка камери, гачок для відкривання камер, огороження для установки їх у відкритих камер освітлювальні засоби (акумуляторні ліхтарі, ручні світильники напругою не більш 12 В у вибухозахищеному виконанні), а також газоаналізатор.

3.3. Забороняється відкривати і закривати кришки підземних люків безпосередньо руками, гайковими ключами чи іншими не призначеними для цього предметами. Відкривати кришки слюсар повинний спеціальними гаками, довжиною не менш 500 мм.

Забороняється залишати люки відкритими після закінчення робіт.

3.4. Слюсар-сантехнік повинен перевіряти стан підлог, ґрат, приямків, огорожень площадок, закріпленого устаткування, наявність нумерації і написів на устаткуванні й арматурі трубопроводів. При виявленні необгороджених прорізів слюсар повинний ужити заходів, що попереджають падіння і травмування людей (огороження канатами і вивішування попереджувальних знаків безпеки).

3.5. При виявленні дефектів устаткування, що представляють небезпеку для людей і цілісності устаткування, слюсар повинний ужити заходів до негайного його відключення.

3.6. Підлягаюча ремонту ділянка трубопроводу щоб уникнути попадання пари чи гарячої води, повинна бути відключена з боку як суміжних трубопроводів і устаткування, так і дренажних і обвідних ліній. Дренажні і повітряники лінії повинні бути відкриті.

3.7. Відключати трубопроводи необхідно двома послідовно встановленими засувками. Дренажний пристрій між ними повинен бути безпосередньо з'єднаним з атмосферою. У випадках з бесфланцевою арматурою, коли не можна відключити трубопровід двома засувками (60 кгс/см^2), допускається відключати ремонтну ділянку однією засувкою. При цьому не повинно бути ширяння (витоку) через відкритий на час ремонту на відключеній ділянці дренаж.

3.8. Із трубопроводів, відключених для ремонту, варто зняти тиск і звільнити їх від пари і води. З електроприводів арматури, що відключає – зняти напругу, а з ланцюгів керування електроприводами – запобіжники.

Вся арматура, що відключає, повинна бути в закритому стані.

3.9. Вентилі відкритих дренажів, з'єднаних безпосередньо з атмосферою, повинні бути відкриті. Вентилі дренажів закритого типу після дренажування трубопроводу повинні бути закриті: між запірною арматурою і трубопроводом повинна бути арматура, безпосередньо з'єднана з атмосферою. Арматура, що відключає, і вентилі дренажів повинні бути об'язані ланцюгами чи заблоковані іншими пристосуваннями і замкнені на замки.

На вентилях і засувках арматури, що відключає, варто вивішувати знаки безпеки.

3.10. При роботі з інструментом слюсар не повинний класти його на поруччя чи огороження, необгороджений край площадки, а також у країв люків, колодязів і каналів. Положення інструмента на робочому місці повинне усувати можливість його скочування чи падіння.

3.11. При відкручуванні і закручуванні гайок і болтів подовжувати гайкові ключі додатковими важелями забороняється.

3.12. Добивку сальників компенсаторів і арматури допускається робити при надлишковому тиску в трубопроводах не більш 0,2 МПа (2кгс/см^2) і температурі теплоносія не вище $45\text{ }^\circ\text{C}$.

Заміняти чепцеве набивання компенсаторів дозволяється після повного спорожнювання трубопроводів.

3.13. При роботах інструментом ударної дії слюсар повинен користатися захисними окулярами для запобігання попадання в очі твердих часток.

При перенесенні чи перевезенні інструмента гострі частини його повинні бути захищені.

3.14. ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ під час роботи:

3.14.1. Доторкатися до гарячих частин устаткування, трубопроводів і інших елементів, що мають температуру $45\text{ }^\circ\text{C}$ і вище;

3.14.2. Знаходитися поблизу фланцевих з'єднань і арматури трубопроводів, люків і лазів, якщо це не викликано виробничою необхідністю; відкривати дверцята розподільних шаф, щитів і зборок, робити очищення світильників і заміну перегорілих ламп освітлення, доторкатися до оголених чи неізольованих проводів;

3.14.3. Зупиняти вручну обертові механізми, що рухаються;

3.14.4. Експлуатувати несправне устаткування, а також устаткування з несправними чи відключеними пристроями аварійного відключення блокувань, захистів і сигналізації;

3.14.5. Спиратися і ставати на бар'єри площадок, поручневі огороження, запобіжні кожуха муфт і підшипників, ходити по трубопроводах, а також по конструкціях і перекриттях, не призначеним для проходу по них і що не мають спеціальних огорожень і поруччя;

3.14.6. Пересуватися по випадково кинутих предметах (цеглинам, дошкам і т.п.);

3.14.7. Знаходитися в зоні проведення робіт по підйому і переміщенню вантажів вантажопідйомними механізмами і навантажувачами;

3.14.8. Робити прибирання поблизу механізмів без запобіжних огорожень чи з погано закріпленими огороженнями;

3.14.9. Намотувати обтиральний матеріал на руку чи пальці при обтиранні зовнішніх поверхонь працюючих механізмів. Як обтиральний матеріал варто застосовувати бавовняні чи льняні ганчірки, які знаходяться в металевій шухляді, що закривається. Брудний обтиральний матеріал повинний збиратися в окремі спеціальні шухляди;

3.14.10. Застосовувати при прибиранні металеві прутки, стрижні та інші підручні випадкові засоби і пристосування;

3.14.11. Застосовувати при прибиранні приміщень і устаткування пальні речовини (бензин, гас, ацетон і ін.);

3.14.12. Чистити, обтирати і змазувати обертові частини чи механізмів, що рухаються, через огороження і просовувати руки за них для змащення і прибирання.

3.15. При закритті і відкритті арматури варто діяти обережно; використовувати для цієї мети лом, труби й інші предмети забороняється. Відкривати і закривати повітряники маховиками від руки повільно й обережно. Застосування для цих цілей ключів і інших підйомних пристосувань забороняється.

3.16. Місця скидання води з трубопроводів, що промиваються, повинні відгороджуватися.

Роботи з іспитів теплових мереж повинні проводитися по програмі і наряди.

3.17. При іспитах у період проходження теплоносія з високою температурою (вище $100\text{ }^{\circ}\text{C}$) і підйому тиску до 20 кгс/см^2 . у камери опускаються забороняється.

3.18. У запобіганні зриву різьблення сполучні штуцера контрольно-виміральної апаратури (для усунення течі через різьблення) варто підтягувати тільки гайковими ключами відповідного розміру при тиску не більш $0,3\text{ МПа}$ (3 кгс/см^2). Перед підтягуванням варто перевіряти стан видимої частини різьблення, особливо на штуцерах повітряників.

3.19. Вlazити в трубопровід для огляду й очищення від сторонніх предметів дозволяється на прямолінійних ділянках довжиною не більш 150 м і діаметрі не менш 800 мм .

При цьому повинний бути забезпечений вільний доступ з обох кінців трубопроводу. Огляд проводиться трьома слюсарями, з яких двоє знаходяться в обох торців трубопроводу.

Наявні на ділянці відгалуження, перемички і з'єднання з іншими трубопроводами повинні бути надійно відключені.

Працювати в трубопроводі слід в брезентовому костюмі і рукавицях, у чоботях, наколінниках, окулярах і касці. Кінець рятувального каната запобіжного пояса повинен знаходитися в руках того, що спостерігає, біля входу у трубопровід. Біля виходу із трубопроводу, у того хто спостерігає, повинний бути ліхтар, що освітлює всю його ділянку.

3.20. При підтяжці болтових з'єднань фланців і лючків слюсар повинний розташовуватися в протилежній стороні від можливого викиду струменя води, пари чи газоповітряного суміші при зриві різьблення. Затяжку болтів варто робити поступово, по черзі з діаметрально протилежних сторін. Підтяжка фланцевих і муфтових з'єднань при наявності тиску в системі забороняється.

3.21. При виконанні робіт із проїзної частини дороги в обидва боки руху транспорту на відстані не менш 15 м від відкритих люків підземних споруджень необхідно встановлювати бар'єри і дорожні знаки, що перешкоджають руху в даному місці, а в темний час доби й в інших умовах недостатньої видимості,

огороження повинні бути позначені електричними сигнальними лампами напругою не більш 42 В.

3.22. Обгороджена зона в зимовий час повинна бути очищена від снігу, льоду і посипана піском.

3.23. Слюсар повинний знати місця, небезпечні у відношенні загазованості У цих місцях забороняється:

Паління, виконання робіт з використанням відкритого вогню (без наряду на газонебезпечні роботи), застосування електричного інструмента, що дає іскріння і електроосвітлювальної арматури в не вибухобезпечному виконанні, застосування механічного інструмента (молотки, кувалди ін.) не з кольорових металів і їхніх сплавів, користатися взуттям, підбитим сталевими цвяхами і підковами, перевіряти наявність витоків газу за допомогою відкритого вогню.

3.24. При відкриванні люка підземного спорудження чи резервуара варто стояти з навітряної сторони (спиною до вітру).

3.25. Перш, ніж входити в газонебезпечне приміщення, необхідно зробити аналіз повітряного середовища на зміст газу в ньому. Наявність газу повинна визначатися за допомогою газоаналізатора вибухозахищеного типу. Забороняється спускатися в підземні спорудження і резервуари для добору проб повітря.

Добори проб варто робити з верхньої зони камери, спускаючи кінець шланга на 20-30 см, і з нижньої зони камери, при цьому кінець шланга опускають не більш 1 м від підлоги.

3.26. До початку і під час роботи в підземному спорудженні чи в резервуарі повинна бути забезпечена природна чи примусова його вентиляція, з обов'язковим відкриттям не менш двох люків.

Забороняється робити вентиляцію підземного спорудження чи резервуара киснем.

Якщо природна і примусова вентиляція не забезпечує повне видалення шкідливих речовин, спуск у підземне спорудження чи резервуар дозволяється тільки в шланговому чи ізолюючому протигазі.

3.27. Забороняється спуск і провадження робіт у запарених підземних і підвальних спорудженнях. Не дозволяється спускатися в підземні (підвальні) споруди і резервуари, заповнені водою з температурою вище 45°C незалежно від рівня, і температурою нижче 45 °C с висотою рівня більш 200 мм. При наявності води (рідкого середовища) необхідно користатися гумовим взуттям.

3.28. Працювати в теплових камерах при температурі повітря вище 33°C допускається тільки у виняткових випадках (при аваріях), з дозволу керівника робіт і під його безпосереднім керівництвом із застосуванням душуючих установок (повітряних або водоповітряних) і вживанням необхідних заходів для запобігання опіків персоналу.

3.29. Роботи усередині підземних споруд чи резервуарах, а також періодичні огляди зі спуском у них варто робити в складі бригади, що складає не менш чим із трьох чоловік, з яких двоє повинні знаходитися біля люка і стежити за станом працюючого і повітрянозабірним патрубком шлангового чи ізолюючого протигаза.

3.30. Спостерігач не має права відлучатися від люка і відволікатися на інші роботи, поки в підземному спорудженні знаходиться робітник.

Якщо працюючий у підземному спорудженні відчує себе погано, він повинний припинити роботу і вийти на поверхню.

При необхідності надання допомоги один з спостерігачів повинен спуститися до потерпілого, попередньо надягнувши протигаз і рятувальний пояс і передавши кінець рятувальної мотузки тому, хто знаходиться зовні.

3.31. До початку роботи необхідно перевірити справність шлангового чи ізолюючого протигазу відповідно інструкцій по застосуванню. У протигазу з примусовою подачею повітря повинна бути перевірена повітродувка і її приводи.

3.32. При роботі з приставних і розсувних драбин на висоті більш 1,3 м необхідно застосовувати запобіжний пояс, закріплений за конструкцію чи спорудження, за сходи за умови надійного її кріплення до конструкції.

3.33. Забороняється зрощування більш двох дерев'яних приставних драбин.

3.34. Працювати з приставних драбин, стоячи на сходинках, знаходитися на відстані менш 1 м від верхнього її кінця, забороняється.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПО ЗАКІНЧЕННІ РОБОТИ

4.1. Перед закінченням зміни необхідно:

4.1.1. Зробити в журналі дефектів запис про виявлені несправності;

4.1.2. Весь інструмент, пристосування і засоби захисту упорядкувати і розмістити в шафах і стелажах;

4.1.3. Повідомити своєму безпосередньому керівнику про виявлені несправності устаткування і порушеннях техніки безпеки.

4.2. Зняти спецодяг і робоче взуття, покласти їх в спеціально відведене місце, ретельно вимити руки з милом, прополоскати рот і, при необхідності, прийняти душ.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНІЙ СИТУАЦІЇ.

5.1. В аварійній ситуації необхідно :

5.1.1. Роботу припинити, електроустаткування відключити від мережі.

При загорянні використовувати вуглекислотний або порошковий вогнегасники, про пожежу повідомити в пожежну охорону;

5.1.2. Вжити заходи по евакуації людей і наданню першої медичної допомоги потерпілим;

5.1.3. Вжити заходів щодо збереження обстановки на робочому місці в тому виді, у якому вона була на момент події, якщо це не загрожує життю й здоров'ю працюючих і не приведе до більш важких наслідків.

5.2. В разі виникнення аварійної ситуації слід негайно припинити роботу, якщо робота виконувалась електроспоживачами, відключити їх від електромережі, повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.3. Якщо є потерпілі, надати їм першу медичну допомогу; при необхідності викликати «швидку медичну допомогу» (103).

5.4. Перша допомога при нещасних випадках.

5.4.1. Перша допомога при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення необхідно починати негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу.

5.4.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом. Якщо індивідуального пакету не має, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну тканину та інше. На те місце тканини, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму йоду розміром більше рани і після цього накласти тканину на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.4.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрі на перелом хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, це робиться з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах – необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.4.4. Перша допомога при опіках кислотами і лугами.

У разі попадання кислоти або лугу на шкіру необхідно ретельно промити місце ураження водою на протязі 15-20 хвилин, після чого

пошкоджену кислотою поверхню обмити 5 %- ним розчином питної соди, а обпечену лугом - 3%-ним розчином борної кислоти або 3 %- ним розчином оцтової кислоти.

У разі попадання на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити водою на протязі 15-20 хвилин, обмити 5 %- ним розчином питної соди (у разі попадання кислоти), а обпечену лугом – 3 %- ним розчином борної кислоти або 3 %- ним розчином оцтової кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати рот 3 %-ним розчином оцтової кислоти або 3 %-ним розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5 %- ним розчином питної соди. У разі попадання кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10 %- ним розчином питної соди, при попаданні лугу - розпиленням 3 %- ним розчином оцтової кислоти.

5.4.5. Перша допомога при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом або 3%-ним марганцевим розчином.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.4.6. Перша допомога при кровотечі.

Необхідно підняти поранену кінцівку вгору. Рану закрити перев'язочним матеріалом (з пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин. Якщо кровотеча зупинилася, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском).

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрі на перелом хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.5. Якщо сталася пожежа, необхідно повідомити керівника та викликати пожежну частину і приступити до її гасіння наявними засобами пожежогасіння.

5.6. В усіх випадках необхідно виконувати вказівки керівника робіт по ліквідації наслідків аварії.

УЗГОДЖЕНО:

Проректор з адміністративно-
господарської роботи

Юрій Сохань

Голова профкому

Валерій Бугро

Начальник юридичного відділу

Тетяна Вознюк

Провідний інженер
з охорони праці

Володимир Головко